

Eindelijk gedegen Deltaplan Biodiversiteitsherstel

► Bestuivende insecten basis toekomstbestendige voedselproductie

HOOGEVEEN - Is het 5 voor 12 of wellicht al 2 voor 12? Dat er een grote omslag moet plaatsvinden om weer een levende en gevarieerde bodem en voldoende bestuivende insecten te krijgen, is zeker. Dat wordt erkend in de Kabinetsvisie 'Landbouw, natuur en voedsel: waardevol en verbonden', in september 2018 gepresenteerd door minister Carola Schouten.

Hero Moorlag

Maar waar blijft de daadkracht van het kabinet. De aanpak om het biodiversiteitsverlies een halt toe te roepen, heeft tot op heden volstrekt onvoldoende opgeleverd. Daarom hebben boerenorganisaties, ketenpartijen, onderzoekers, natuur- en milieuorganisaties en een financier de handen ineen geslagen en samen een deltaplan opgesteld. Een samenwerkingsverband dat wel het verschil gaat maken in de aanpak van de voortschrijdende verarming van de biodiversiteit in de buitengebieden. Ze noemen zich kwartiermakers en zeggen: 'Met het Deltaplan Biodiversiteitsherstel gaan we onze kennis, welvaart en energie inzetten voor een Nederland waar mensen én natuur zich volop kunnen ontplooiën.' De kwartiermakers verwachten dat lokale, provinciale en nationale bestuurders zich zullen aansluiten bij het deltaplan.

Op de dag van de publicatie van het deltaplan, 19 december 2018, viel toevallig de periodiek Puur Natuur van Natuurmonumenten in de bus. Onder het motto Red onze Insecten toont het blad in kleurrijke tekeningen De Grond onder onze Voeten. 'Jonge, wat leeft er veel in een natuurlijk onge-

ploegd, onbespoten en onbemest grasland. Onvoorstelbaar, wat een beestjes. Een gezonde bodem zorgt voor een rijk natuurleven boven de grond. Bloemenpracht, vlinders, bijen, muizen en insectenetende vogels profiteren. Dan laat het blad de doorsnede zien van de bodem onder een bollenveld van tulpen en lilles. Dood, bijna honderd procent dood. Geen enkel leven, dankzij landbouwgif en kunstmest. Lees in dit blad eens de mening van de Amerikaanse boer Joel Salatin. Hij zegt onder meer: 'Dat onze aardappels of sla minder vitamines en mineralen bevatten, is een rechtstreeks gevolg van de verarming van de bodem.' Deskundigen van Natuurmonumenten helpen bij de samenstelling van het deltaplan. Ze behoren tot de kwartiermakers, samen met Agrifirm, BoerenNatuur, Centraal Bureau Levensmiddelenhandel, Duurzame Zuivelketen, LTO Nederland en zeven andere organisaties, waaronder alle provinciale Natuur- en Milieufederaties, de Vlinderstichting en het Wereld Natuur Fonds. Het plan is gedegen en bijzonder deskundig.

Gezamenlijke Drentse aanpak

Een maand voor de presentatie van het deltaplan hebben Drentse gemeenten (op 4 na), waterschap-

De Ruiner Aa stroomt bij Kraloo door een zwaar bemest buitengebied. Hero Moorlag ©

pen (op 1 na), natuurbeheerders, Natuur- en Milieufederatie en natuurverenigingen het Afspreekkader Soortenrijk Drenthe ondertekend. Afgesproken is bermen en schouwpaden zo te beheren, dat de biodiversiteit toeneemt. Afgesproken is ook het ecologisch bermenbeheer eens per jaar te evalueren. Binnen het Programma Natuurlijk Platteland werken Drentse partijen samen aan de realisering van een robuust netwerk van natuurgebieden. Het streven is dit netwerk, het verbinden van natuurgebieden, in 2027 afdoende klaar te hebben.

Een dergelijk netwerk wordt ook in het deltaplan genoemd. Natuur- en Milieufederatie Drenthe werkt sinds 2017 samen met een aantal partners in het project Heel Drenthe Zoemt. Van groot belang acht het deltaplan een wijziging in het verdienmodel. Indien boeren

ecologischer gaan werken, zonder zware machines, landbouwgif en kunstmest, zal daaraan een prijskaartje hangen. De consument zal meer moeten betalen voor producten uit de landbouw en de veeteelt. Wat zijn we vaak gewaarschuwd voor het feit dat we de aarde uitbuiten. Eerst door de Club van Rome, begin zeventiger jaren. Later door koningin Beatrix, die in haar groene kersttoespraak van 1988 zei: 'Nu staan we voor de uitdaging een nieuwe relatie tot de natuur te vinden.' Het lijkt of die waarschuwingen geen verandering in ons gedragspatroon hebben teweeggebracht. Plasticsoep in oceanen, smeltende polen, teeloorgang van insecten, noem maar op. Nog laat een klimaatakkoord op zich wachten. 'Nu zijn wij mensen zelf een bedreiging voor onze planeet geworden,' zei Beatrix in 1988.

Junior Rangers zijn natuurbeschermers van de toekomst

Kleinzoon is vandaag (18 januari) jarig. Hij is nu 13 jaar en ik zet tegen hem: 'Je bent te klein voor volwassen zaken en te groot voor kinderdinners.' Met andere woorden een 'lastige' leeftijd. Maar is dat ook echt zo. Want hij doet net als alle andere 13-jarigen zijn best op school, sport graag en vermaakt zich eindeloos met spelletjes op de computer. Daarbij is hij natuurlijk mijn kleinzoon, voor mij gewoon de belangrijkste 13-jarige die je maar kunt bedenken. Waarom ik dit schrijf? Omdat kleinzoon een Junior Ranger (JR) is. Als je naar het voortgezet onderwijs gaat, mag je ook deel gaan nemen aan het mooie programma van de Junior Rangers. In Drenthe zijn twee groepen, een in het Drents-Friese Wold en 'onze' groep in het Dwingelderveld. Ze volgen een programma in de natuur voor jongeren van 12 tot en met 18 jaar. Kleinzoon heeft, zoals veel kinderen uit Hoozeveer, deelgenomen aan ons jeugdprogramma van het IVN. Een aantal jaren geleden was de vraag aan de jeugd: 'Wat willen

Junior Rangers van het Dwingelderveld.

Grietje Loof ©

jullie?' Welk vervolg moet er komen? Daar wisten ze wel een antwoord op. Ze wilden niet stoppen, want ze vonden de activiteiten in de natuur heel erg leuk. Het was dus tijd voor actie en zo is de groep Junior Rangers Dwingelderveld ontstaan. Inmiddels zijn ze halverwege het vierde jaar. De groep jon-

geren is redelijk constant. Natuurlijk zijn er jongeren die afscheid nemen, maar gelukkig zijn er ook nieuwe aanmeldingen.

Internationale Rangers

Acht keer in het jaar komen de rangers bij elkaar. Begin oktober was er een kampweekend bij Tari-

bush bij Lheebroek. Een geweldige locatie in de natuur en vlakbij het JR-adoptieterrein. Ze houden werkochtenden bij Natuurmonumenten en Staatsbosbeheer, hebben uitwisselingen met andere JR-groepen en leren iedere keer iets nieuws. Het JR-programma is in 2002 van start gegaan in Europa en inmiddels zijn er groepen actief in 19 verschillende landen. Ongeveer 5000 jongeren doen mee aan het project. Eigenlijk ben ik trots op al die jongeren. Zij zijn de natuurbeschermers van de toekomst. En het past perfect bij datgene waar IVN voor staat. Leren over de natuur, doorgeven van kennis. Mocht je mee willen doen of ken je iemand die dit heel leuk zou vinden. Aanmelden kan altijd. Stuur een mailtje naar IVN Hoozeveer en wij helpen je graag verder. Of het een lastige leeftijd is? Ik denk het niet, je zult maar 13 zijn en dan deelnemen aan het JR-programma. Dat is toch geweldig!

Grietje Loof,
IVN-afdeling Hoozeveer